

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 12, 28, 31, 34, 36, 37, 39, 41, 45, 74, 76, 78, 79¹, 81, 90, 91¹, 91², 101, 104, 105, 119, 120, 122 STRAIPSNIŲ, VI SKYRIAUS PIRMOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR VII SKYRIAUS PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-568, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029 13, 20, 21, 22, 24, 31, 33, 43, 45, 51, 63, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 77, 78, 81, 84, 99, 123, 127, 128, 129, 130, 131¹, 132, 134 IR 157 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-569, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 627, 630, 661 IR 662 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-570, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ ĮSTEIGIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1030 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-571, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ REORGANIZAVIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-572, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 62¹, 175², 186, 192, 217 IR 240 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-580 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 7, 36, 39, 45, 48, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91³, 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 122, 124, 128, 130 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 44¹ STRAIPSNIU IR NAUJA VII DALIMI IR 95 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO NR. XIII-2372 10, 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 14, 15, 16 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-605“

PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-1201; TAIS NR. 21-27748(2))

2021-09-10 Nr. NV-2171

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad *atitinkantis teisėjui keliamus reikalavimus ir išlaikęs egzaminą asmuo įrašomas į pretendentų į apylinkės teismo teisėjų sąrašą*, bei siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, Projekte Įstatymo projekto rengėjams turėtų būti pasiūlyta tikslinti įstatymo Projekto 12 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 2 dalį ir vietoje „*į apylinkės teismo teisėjų sąrašą*“ įrašyti „*pretendentų į apylinkės teismo teisėjų sąrašą*“.

2. Įstatymo Projekto 12 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 55⁶ straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad *atliekant pretendentų į apylinkės, apygardos administracinių ir apygardos teismų teisėjų vertinimą, papildomai gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba, teisėjų kolektyvo nuomonę* <...>. Įstatymo Projekto nuostata, kad atliekant pretendentų atranką į apylinkės teismo teisėjų gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba, teisėjų kolektyvo nuomonę, nėra tiksli, kadangi pretendentas į apylinkės teismo teisėjų dar tik pretenduoja tapti apylinkės teismo teisėju, bet juo jame nedirba. Siekiant išvengti galimo skirtingo minėtų nuostatų interpretavimo, siūlytina Projekte į tai atkreipti Įstatymų projektų rengėjų dėmesį.

3. Įstatymo projekto 12 straipsniu teikiamo įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodomas

laikas, kuriam skiriami teisėjai, t. y. asmuo į teisėjo pareigas paprastai skiriamas iki 65 metų amžiaus, išskyrus aplinkybes, dėl kurių apylinkės teismo arba to teismo rūmų teisėjas ilgą laiką negalės eiti teisėjo pareigų, ir tokiu atveju apylinkės teismo teisėjui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti jo sutikimu skiriamas to apylinkės teismo arba to teismo rūmų teisėju dvejimms metams. Minėtos aplinkybės dėl teisėjo skyrimo dvejimms metams yra numatytos įstatymo 58 straipsnio 4 dalyje, todėl Projekte Įstatymo projekto rengėjams turėtų būti pasiūlyta tikslinti įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje teikiamą nuorodą, t. y. vietoje nuorodos į 2 dalį, teikti nuorodą į to paties straipsnio 4 dalį.

4. Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) pakeitimo projektu keičiamo ABTĮ 13 straipsnio 1 dalyje siekiama nustatyti, kad *„Bylų nagrinėjimas ir byloje dalyvaujančių asmenų bei kitų proceso dalyvių dalyvavimas teismo posėdžiuose gali būti užtikrinamas naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferencijas)“*, kas reiškia, kad sudaromos teisinės galimybės teismo posėdžiui vykti nuotoliniu būdu – naudojantis informacines ir elektroninių ryšių technologijas. Analogiškos nuostatos įtvirtinamos ir kituose procesiniuose įstatymuose. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 117 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *„Visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai. Teismo posėdis gali būti uždaras – žmogaus asmeninio ar šeimyninio gyvenimo slaptumui apsaugoti, taip pat jeigu viešai nagrinėjama byla gali atskleisti valstybinę, profesinę ar komercinę paslaptį“*, taigi Lietuvos Respublikos Konstitucija nustato, kad nepriklausomai nuo pasirinktų priemonių bylos nagrinėjimo ir proceso vedimo teismo posėdyje, turėtų būti užtikrintas bylos viešumas, išskyrus pačioje Lietuvos Respublikos Konstitucijoje nustatytas išimtis. Vertinant siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą Seime svarstomuose procesiniuose įstatymuose, pažymėtina, kad jame nėra nuostatų, užtikrinančių bylų nagrinėjimo viešumą tuo atveju, kai bylos nagrinėjimas vyksta informacinių technologijų ir elektroninių ryšių priemonėmis. Siūlytina įvertinti poreikį Projekte pasisakyti šiuo aspektu.

5. Vertinant ABTĮ keičiamas teisingumo taisyklės administracinio teismo atitinkamų rūmų atžvilgiu, pažymėtina, kad atsisakant vieno teismo išimtinės kompetencijos tam tikrų kategorijų byloms, turėtų būti įvertintas ir teismo proceso poveikis sudėtingų ir specialių bylų nagrinėjimui, pvz. byloms susijusioms su Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisijos bei Vyriausybės priimtais sprendimais bei kitomis bylomis, kurių specialų nagrinėjimą nustato atitinkami įstatymai. Manytina, kad galimybė sudėtingas bylas nagrinėti bet kuriuose Lietuvos administracinio teismo rūmuose nesudarytų sąlygų vieningai teismų praktikai, kas lemtų didesnę apeliacinės instancijos teismo apkrovimą ir ilgesnį bylinėjimąsi. Taip pat siūlytina įvertinti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos pateiktas pastabas ir pastebėjimus dėl siūlomo teisinio reguliavimo.

6. ABTĮ pakeitimo projektu keičiamo ABTĮ 31 straipsnio 2 dalies formuluotė turėtų būti įvertinta jos praktinio taikymo aspektu, t. y. darant išimtį, jog *„šio straipsnio 1 dalyje nurodyta taisyklė gali būti netaikoma, kai byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka“*, nėra aiški tuo atveju, kai bylos nagrinėjimo tvarka keičiasi, pvz. iš pradžių nusprendus bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, vėliau priimamas sprendimas byla nagrinėti žodinio proceso tvarka. Tokiu atveju, nebūtų aiškus administracinio teismo rūmų „pasirinkimo“ momentas (liktų teisinė spraga). Todėl siūlytina šį atvejį papildomai suregulamentuoti.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė

Elena Ražanskienė